

ภาคผนวก

ระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ

โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ไม่ได้กำหนดความหมายคำว่า รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ประกอบกับยังไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุไว้

เพื่อให้การพิจารณาเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องและในแนวทางเดียวกัน กรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงได้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ

คำว่า “รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ” หมายถึง เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่แสดงถึงด้านกว้าง ด้านยาว ด้านลึก และแสดงชัดเจนให้เห็นความแตกต่างจากเครื่องหมายในลักษณะอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประติมากรรม เป็นต้น

คำว่า “วัตถุ” หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นรูปร่างหรือรูปทรงซึ่งอาจจะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประติมากรรม ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี หรือสิ่งเหล่านี้โดยอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

2. วิธีการยื่นขอจดทะเบียน

2.1 ผู้ขอจดทะเบียนจะต้องแสดงภาพเครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ อันเป็นสาระสำคัญทั้งหมดที่ประสงค์จะขอความคุ้มครอง โดยจะแสดงเป็นภาพถ่ายหรือรูปเขียนก็ได้ ปกติในคำขอจดทะเบียน

2.2 ผู้ขอจดทะเบียนจะส่งคำพรรณนารูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุนั้นเพื่อประกอบคำขอจดทะเบียนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยคำและต้องยื่นพร้อมคำขอจดทะเบียน

3. ลักษณะของเครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่สามารถรับจดทะเบียนได้

3.1 เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ

3. 1. 1 เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะบ่งเฉพาะจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

3. 1. 1. 1 เป็นเครื่องหมายที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 ตัวอย่าง เช่น เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ามิมีลักษณะบ่งเฉพาะ

(1) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นชื่อตัว ชื่อสกุล ของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกัน โดยธรรมดา ชื่อเต็มของนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือชื่อทางการค้า ที่แสดงโดยลักษณะพิเศษและไม่ถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง

(2) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นคำหรือข้อความอันไม่ได้ถึงถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้น โดยตรง และไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2535)

(3) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นกลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ

(4) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น

(5) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นลายมือชื่อ ของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของผู้จดทะเบียน หรือลายมือชื่อของบุคคลอื่น โดยรับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว

(6) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี แล้ว

(7) รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปคนกำลังวิ่งถือคบเพลิง เป็นต้น

3. 1. 1.2 ไม่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของสินค้าหรือบริการหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขนมปังใช้กับสินค้าขนมปัง รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขวดสุรา ใช้กับสินค้าสุรา หรือ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปคนกำลังเดินราใช้กับบริการคิสโก้เชค เป็นต้น

3. 1. 1.3 รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ แต่ได้มีการดัดแปลงหรือตกแต่งจนไม่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้นทราบ

และเข้าใจได้ว่า รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุดังกล่าวเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการ หรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปเปิดใช้กับสินค้าน้ำหอม ซึ่งเป็นรูปเปิดดังกล่าว ได้มีการดัดแปลง จนไม่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า รูปเปิดดังกล่าว คือ รูปขวดน้ำหอม ย่อมถือว่า รูปเปิดไม่ใช่รูปขวดน้ำหอมที่ใช้กับสินค้าน้ำหอม เป็นต้น

3. 1. 1.4 ไม่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ซึ่งแม้จะมีการดัดแปลงหรือตกแต่งแล้วก็ตาม แต่ยังคงเห็นเป็นตัวสินค้าหรือบริการ หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการหรือแสดงความหมายถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าหรือบริการ เช่น รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปขวดน้ำหอม แม้จะดัดแปลงรูปขวดน้ำหอมเป็นรูปเปิด แต่ส่วนหัวยังคงเป็นหัวฉีดสเปรย์น้ำหอมอยู่ เป็นต้น

3. 1.2 เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะตาม 3. 1. 1 หากมีการใช้เป็นเครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ หรือเครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม และได้มีการจำหน่ายเผยแพร่หรือ โฆษณาสินค้าหรือบริการจนเป็นที่แพร่หลาย และสามารถทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายดังกล่าวแตกต่างจากสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่น ก็ให้ถือว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ ทั้งนี้ วิธีการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ จำหน่ายหรือโฆษณาดังกล่าว ให้อนุโลมใช้ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ลงวันที่ 23 กันยายน 2542

3.2 เป็นเครื่องหมายที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียน

เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุจะต้องเป็นเครื่องหมายที่ไม่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 8 เช่น เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปธงชาติไทย หรือ รูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่มีลักษณะเป็นรูปสิ่งใดทะเล ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น

3.3 เป็นเครื่องหมายที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

เครื่องหมายที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุจะต้องเป็นเครื่องหมายที่ไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าหรือบริการที่ใช้กับสินค้าหรือบริการจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกันตามมาตรา 13 เช่น เครื่องหมายการค้าที่ยื่นขอจดทะเบียนที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุซึ่งมีลักษณะเป็นรูปถ้วย

จะต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุในลักษณะเป็นรูปถ้วย และเครื่องหมายการค้าที่เป็นรูปถ้วยและคำว่าถ้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้ว ซึ่งใช้กับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน เป็นต้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

(นายบรรยง พวงราช)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา